

आख्यायिकायाविधिस्तितमाह तस्मादिति वार्युर्वेदरूपवेगेनोच्चार्यमाणः एवंबासवायुकृतभयजनकोभावति तेनचतद्वत्तज्जगद्वपेदेवरूपवापीडिनंभवतिअतोमहावायौवायतिवासतिनाप्येतव्यमित्यर्थः ॥ ५६ ॥ ५७ ॥ इतिशांति०नै०भा०अष्टाविंशत्यधिकत्रिंशततमोऽध्यायः ॥ ३२८ ॥ ॥ ५८ ॥ आत्मज्ञानेनसंचितक्रियमाणयोःकर्मणोर्दाहाश्लेषौभवतःप्रारब्धंतुज्ञानेनाप्यपरिहार्यमिति सर्वत्रसिद्धं योगीतुनिर्विकल्पकसमाध्यभ्यासेनवासुलभावत्यहाद्गृहान्तरप्रविश्यवाशुकवयथेष्टदेहत्यागेनवादेहसिद्ध्यावादेहारंभक्तकर्मप्रतिबध्नातिउच्छिनत्तिवेतिदर्शयितुंशुकोत्यतनमारभ्य

तस्माद्ब्रह्मविदोवेदान्नाधीयंतेतिवायति ॥ वायोवायुभयंत्युक्तं ब्रह्मतत्पीडितं भवेत् ॥ ५६ ॥ एतावदुक्तावचनं पराशरसुतः प्रभुः ॥ उक्तापुत्रमधीष्वेतिव्योमगं गामगात्तदा ॥ ५७ ॥ इति श्रीमहाभारते शांति० मोक्ष० शुकोत्पत्तिर्नाम अष्टाविंशत्यधिकत्रिंशततमोऽध्यायः ॥ ३२८ ॥ ॥ ५८ ॥ भीष्मउवाच एतस्मिन्नंतरे शून्ये नारदः समुपागमत् ॥ शुकं स्वाध्यायनिरतं वेदार्थान्श्रुमीप्सया ॥ १ ॥ देवर्षितुशुको हृद्वानारदं समुपस्थितं ॥ अर्धपूर्वेण विधिनो वेदोक्तेनाभ्यपूजयत् ॥ २ ॥ नारदो थाब्रवीत्पीतो बूहि धर्मभृतां वर ॥ केन त्वां श्रेयसावत्स योजयामीति हृष्टवत् ॥ ३ ॥ नारदस्य वचः श्रुत्वा शुक्रः प्रोवाच भारत ॥ अस्मिन्लोके हितं यत्स्यात्तेन मां योक्तुमर्हसि ॥ ४ ॥ नारद उवाच तत्त्वं जिज्ञासतां पूर्वमृषीणां भावितात्मनां ॥ सनत्कुमारो भगवानिदं वचनमब्रवीत् ॥ ५ ॥ नास्ति विद्या समं च क्षुर्नास्ति सत्यसमंतपः ॥ नास्ति रागसमंदुःखं नास्ति त्यागसमं सुखं ॥ ६ ॥ निवृत्तिः कर्मणः प्रापात्स ततं पुण्यशीलता ॥ सदृत्तिः समुदाचारः श्रेय एतदनुत्तमं ॥ ७ ॥ मानुष्यमसुखं प्राप्य यः सज्जति समुत्थति ॥ नालं सदुःखमोक्षाय संयोगो दुःखलक्षणं ॥ ८ ॥ सक्तस्य बुद्धिश्चलति मोहजालविवर्धनी ॥ मोहजालादतो दुःखमिह चामुत्र सो भ्रुते ॥ ९ ॥ सर्वोपायास्तु कामस्य क्रोधस्य च विनिग्रहः ॥ कार्यः श्रेयोर्थिना तौ हि श्रेयोघातार्थमुद्यतौ ॥ १० ॥ नित्यं क्रोधात्तपोरक्षेच्छि यं रक्षेच्च मत्सरात् ॥ विद्यां मानावमानाभ्यामात्मानं तु प्रमादतः ॥ ११ ॥ आनृशं स्यं परो धर्मः क्षमा च परमं बलं ॥ आत्मज्ञानं परं ज्ञानं न सत्याद्विद्यते परं ॥ १२ ॥ सत्यस्य वचनं श्रेयः सत्यादपि हितं वेदत् ॥ यद्गूतहितमत्यंतमेतत्सत्यं मंतं मम ॥ १३ ॥ सर्वारंभपरित्यागी निराशीर्निष्परिग्रहः ॥ येन सर्वपरित्यक्तं स विद्वान्स च पंडितः ॥ १४ ॥ इंद्रियैरिंद्रियार्थान्यश्रयत्यात्मवशैरिह ॥ असज्जमानः शांतात्मानिर्विकारः समाहितः ॥ १५ ॥

ते अतएव योगीज्ञानिभ्योपि महानिति गीतास्वप्युक्तं तपस्विभ्योधिको योगीज्ञानिभ्योपिमतोधिकइति तत्र तावद्विषयस्य हानार्थं तुच्छत्वं प्रदर्शयते नारदवाक्येन एतस्मिन्नंतरे इत्यादिना शुक्रं नारद उपागमत् शुक्रो वेदार्थान्श्रुमीदृयानारदमभ्यपूजयदिति संबधः ॥ १ ॥ २ ॥ ३ ॥ ४ ॥ ५ ॥ ६ ॥ ७ ॥ ८ ॥ ९ ॥ १० ॥ ११ ॥ १२ ॥ १३ ॥ १४ ॥ १५ ॥